

Miljø- og Fødevareklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg

Sorø, den 14. oktober 2021
Sagsnr. 27597
Sekretær: Jane Stillhoff
Direkte tlf.: 57 86 54 53

**Vedr.: Holmen Pumpelag - Klage over Kalundborg Kommunes afgørelse af 10. maj 2019 - MFKN
J.nr.: 1004260**

I fortsættelse af tidligere fremsendt klage, er der fremkommet nye oplysninger, der vurderes til at være af væsentlige betydning for sagen og dens afgørelse.

Den af Kalundborg Kommune vedtagne pumpeløsning er et udtryk for fælles ønske mellem kommune og lodsejere om, at fremtidssikre området langs vandløbet Holmen mod oversvømmelse, når vandstanden stiger i Storebælt eller når udløbet i Storebælt lukker på grund af tilsanding.

I forbindelse med pumpeløsningen skal der etableres et privat pumpelag, hvorefter kommunen ikke længere vil blive forpligtet til at sikre Holmens udløb til Storebælt mod tilsanding.

Den af kommunen vedtagne pumpeløsning forudsætter, at der skal etableres et overfaldsbygværk i st. 3000 og at der etableres et 125m langt vandreservoir mellem st. 3351 og st. 3475.

Overfaldsbygværket skal ifølge kommunens beslutning sikre at vandstanden i vinterhalvåret, 1. september - 31. marts, hæves til kote 0,55 og i sommerhalvåret, 1. april – 31. august, at vandstanden hæves til kote 0,35.

Kommunens vedtagne løsning vil således medføre, at der året igennem altid vil stå vand i Holmen.

I kommunens afgørelse ses ingen konkret begrundelse for denne vandstandsstigning, og de af Agrohydrologerne udarbejdede vandspejlsberegninger for Holmen kan ikke lægges til grund for denne vandstandsstigning, idet det af Agrohydrologerne udarbejdede notat af 12. november 2015 Vandspejlsberegninger for Holmen, punkt 3.5 vandføring fremgår, at der ikke er nogen målinger for Holmen, og at man til grund for sine værdier har anvendt tal fra 2 andre vandløb, der ej heller kan sammenlignes med Holmen. **Bilag 1.**

Det kan imidlertid konstateres, at Kalundborg Kommune i april 2018 har opsat en vandstandslogger i st. 3345 og disse tal har været tilgængelige for kommunen inden den traf sin beslutning i juni 2019. **Bilag 2.**

Fulbyvej 15
4180 Sorø

Agrovej 1
4800 Nykøbing F.

Tlf. 70 27 90 00
CVR: 35448020

www.vkst.dk

Af vandstandsloggeren kan det for perioden april 2018 til maj 2019 konstateres, at månedsgennemsnittet af vandstanden i vintermånederne har ligget mellem $-0,03$ og $0,33$ med et kortvarigt maksimum i rådata (niveaulogning pr. 15 minutter) 3. måned på $0,53$, hvilket kan bero på forhold omkring nedbør og et lukket udløb. På intet tidspunkt har den månedsgennemsnitlige vandstand været højere end $0,33$.

For sommermånederne har vandstanden, med et kortvarigt maksimum i rådata (niveaulogning pr. 15 minutter) i 5. måned på $0,40$, ligget mellem $0,18$ og $-0,05$. Der er således registreret lange perioder, hvor vandløbet har været næsten tørlagt og i stort set alle årets måneder i perioden april 2018 til september 2021 er registreret niveauer under $0,20$. **Bilag 3.**

Perioden for vandstandsloggerens anvendelse har da kommunen traf sin beslutning kun dækket over et års variation. Data fra den korte periode vil kun kunne sandsynliggøre vandstanden, men vil dog kunne give et forventeligt billede af, hvordan vandstanden i lange perioder vil ligge inden for de loggede niveauer.

Af de seneste tal fra vandstandsloggeren pr. 14. september 2021, må det lægges til grund, at de årlige udsving i vandstanden i Holmen ses at være meget sammenlignelig med perioden fra april 2018 til maj 2019, og at månedsgennemsnittet i vinterhalvåret ikke har oversteget $0,33$ og at månedsgennemsnittet for sommerhalvåret ikke har været over $0,10$. **Bilag 3.1.**

Det må derfor fastholdes, at der i Holmen aldrig har været en gennemsnitlig vandstand som den der nu er vedtaget skal gælde for henholdsvis sommer og vinter, hvilket kan konstateres af de vedlagte udskrifter af vandstandsløkkeren.

Hverken af nye eller gamle luftfoto over området ses at der står blank vand i Holmen, hvilket bør forudsættes når der træffes beslutning om etablering af overfaldsbygværket, der vil medføre en konstant vandstand i Holmen.

Det er muligt, at der kan være et teknisk behov for etablering af et vandreservoir foran pumpen, men etableringen af et overfaldsbygværk ved st. 3000, der vil sikre en konstant højere vandstand herfra og for alle de opstrøms liggende arealer både sommer og vinter, vil ændre områdets karakter fra et engområde, hvor der i dag kan tages et eller to årlige høslæt og hvor kreaturer kan afgræsse arealerne ned til vandløbet, til et vådområde, hvor der fremover ikke vil kunne tages høslæt eller udsættes kreaturer på græs.

Samtidig vil den øgede vandstand skabe yderligere problemer på de lavtliggende sommerhusparceller og medføre større skader på vejene, der passerer gennem de lavtliggende områder. En øget vandstand må således forventes at ville medføre betydelige værditab for på de berørte landbrugsarealer og sommerhusparceller.

Kommunens beslutning om at pumpeløsningen skal omdanne Holmen til et vådområde har aldrig været en del af det fremlagte beslutningsgrundlag, og har aldrig været præsenteret for lodsejerne i området.

Lodsejernes ønske har alene været, at kommunen sikrede overholdelse af det gældende vandløbsregulativ og sikrede at vandet kunne løbe frit ud i Storebælt.

For nærværende er dette vanskeliggjort ved kommunens manglende overholdelse af regulativet, hvor den efter regulativet beskrevne oprensning af vandløbet er mangelfuld, men hvor det især er den konstante tilsanding af udløbet, der udgør det helt store afvandingsproblem.

Kommunens beslutning om gennemførelse af pumpeløsningen, beror således på et oprindeligt ønske fra lodsejerne i området om at sikre afvandingen af Holmen sammenholdt med kommunens ønske om at begrænse sine udgifter til den ugentlige opgravning af sand i udløbet fra Holmen.

Grundlaget for de fastlagte vandstandskoter er derfor helt uforståeligt for lodsejerne i området.

Af en senere mailkorrespondance, jf. mail af 13. april 2021 mellem kommunen og dens rådgiver Agrohydrologerne fremgår, at "i forhold til vurdering af risikoen for oversvømmelser i området opstrøms stigningsbordet kræver det nærmere beregninger enten i form af screeninger af koteniveauerne eller vandspejlsberegninger. Ud over en given afstrømningshændelses størrelse er det særlig koterne på vandløbets volumen, kantkoter og niveauet af det omkringliggende terræn, som har betydning for, hvornår vandløbet oversvømmer og hvilken udbredelse oversvømmelsen får. Grundlaget for de i afgørelsen fastlagte koter er rådgiver ikke bekendt med." **Bilag 4.**

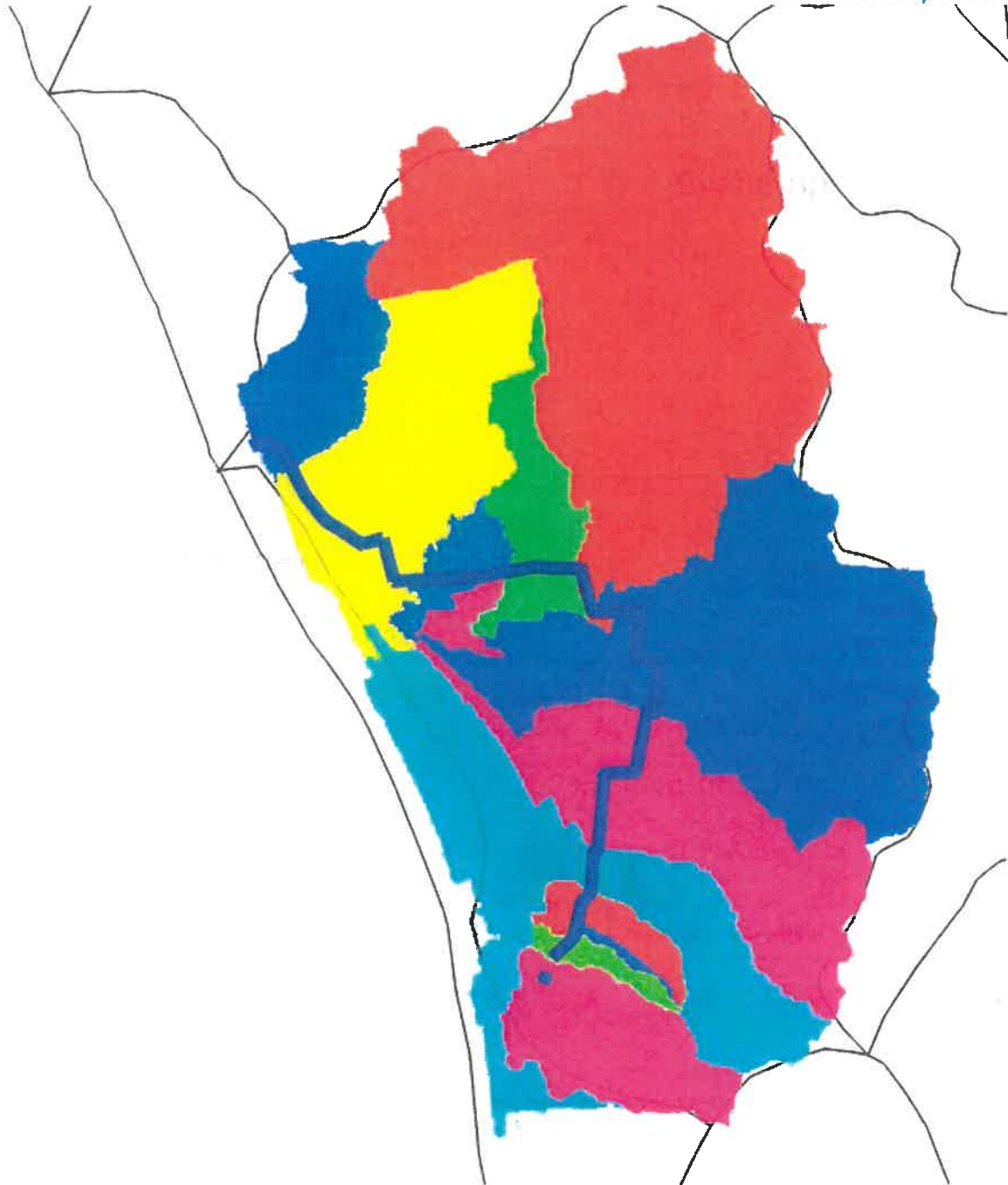
Det kan således konstateres, at Kalundborg Kommunes fastsættelse af vandstandskoterne ikke beror på oplysninger fra deres rådgiver, og der ses heller ingen oplysninger i kommunens beslutningsgrundlag, der begrundet en fastsættelse af vandstandskoter.

Kalundborg Kommune ses derfor at have truffet en beslutning om etablering af et overfaldsbygværk samt fastsættelse af sommer og vinterkoter uden at have noget fagligt belæg herfor.

Kommunen burde efter modtagelse af de seneste oplysninger fra sin rådgiver, have erkendt at der er store mangler i beslutningsgrundlaget, og kommunen burde på den baggrund have trukket sin afgørelse tilbage med henblik på at få tilvejebragt de nødvendige oplysninger for området sådan som det fremgår af rådgiverens mail af 13. april 2021.

Det bør således lægges til grund, at Kalundborg Kommune har foretaget en utilstrækkelig sagsbehandling, idet der ikke er redegjort for konsekvenserne ved den truffede beslutning. Sagen bør derfor hjemvises til kommunen med henblik på, at kommunen træffer en ny afgørelse, der skal opfylde betingelserne i vandløbsloven herunder tilvejebringelse af alle de nødvendige oplysninger for etablering af en pumpeløsning samt inddragelse af de berørte lodsejere inden der igen træffes afgørelse i sagen.

John Breving
Seniorjurist

Figur 6. Deloplande.

3.5 VANDFØRING

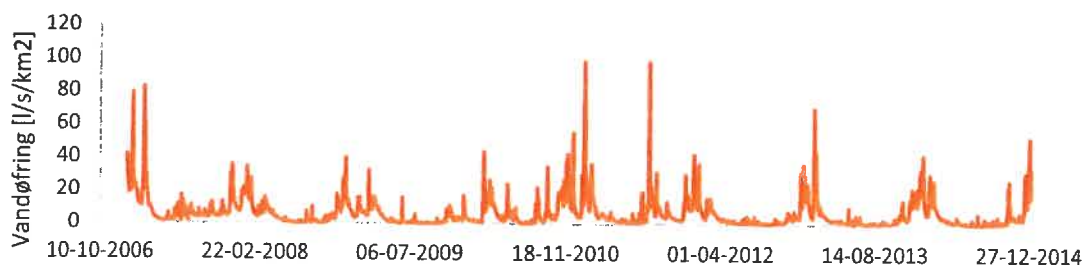
Der foreligger ikke vandføringsmålinger for Holmen Å, og det er derfor nødvendigt at basere vandføringen på nærliggende opmålte oplande. I regulativet er der angivet en række karakteristiske afstrømninger, som er baseret på en historisk tidsserie fra den nærliggende Bøstrup Å. Værdierne ses i nedenstående tabel.

Vinter	10 års maksimum	42 l/s·km ²
	5 års maksimum	35 l/s·km ²
	Medianmaksimum	28 l/s·km ²
	Middel	6.5 l/s·km ²
Sommer (1. maj – 31. oktober)	10 års maksimum	22 l/s·km ²
	5 års maksimum	16 l/s·km ²
	Medianmaksimum	7 l/s·km ²
	Middel	1.5 l/s·km ²

Usikkerheden på disse værdier er ikke kendt, men den kan sagtens være +- 30%.

Vandføringsmålinger foretages generelt i større vandløb, og det derfor vanskeligt at finde noget, der er repræsentativt for Holmen. På Miljøportalen har vi hentet vandføringen for Harrested Å, som ligger ca. 25 km syd for Holmen. Oplandet er 16 km² og således noget større end Holmens 6 km². Vandføringen for perioden fra 2007 til 2014 er vist på Figur 7. Bemærk at vandføringen er givet arealspecifikt således at værdier for oplande med forskellige arealer er direkte sammenlignelige. Det ses, at maksimal-værdierne er noget større, end dem der er angivet i regulativet for Holmen, men om den tidsserie ville være mere repræsentativ for Holmen, kan vi ikke vurdere.

Vandføring, Harrested Å

Figur 7. Vandføring i Harrested Å. Data hentet fra Miljøportalen.

3.6 MANNINGTAL

Manningtallet er et udtryk for ruheden eller strømningsmodstanden i vandløbet. Som med vandføringen er der ikke deciderede målinger tilgængelige og værdien på estimeres ud fra lignende vandløb. I en rapport fra 2015 udarbejdet af "DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi" angives følgende forslag til karakteristiske Manning-tal:

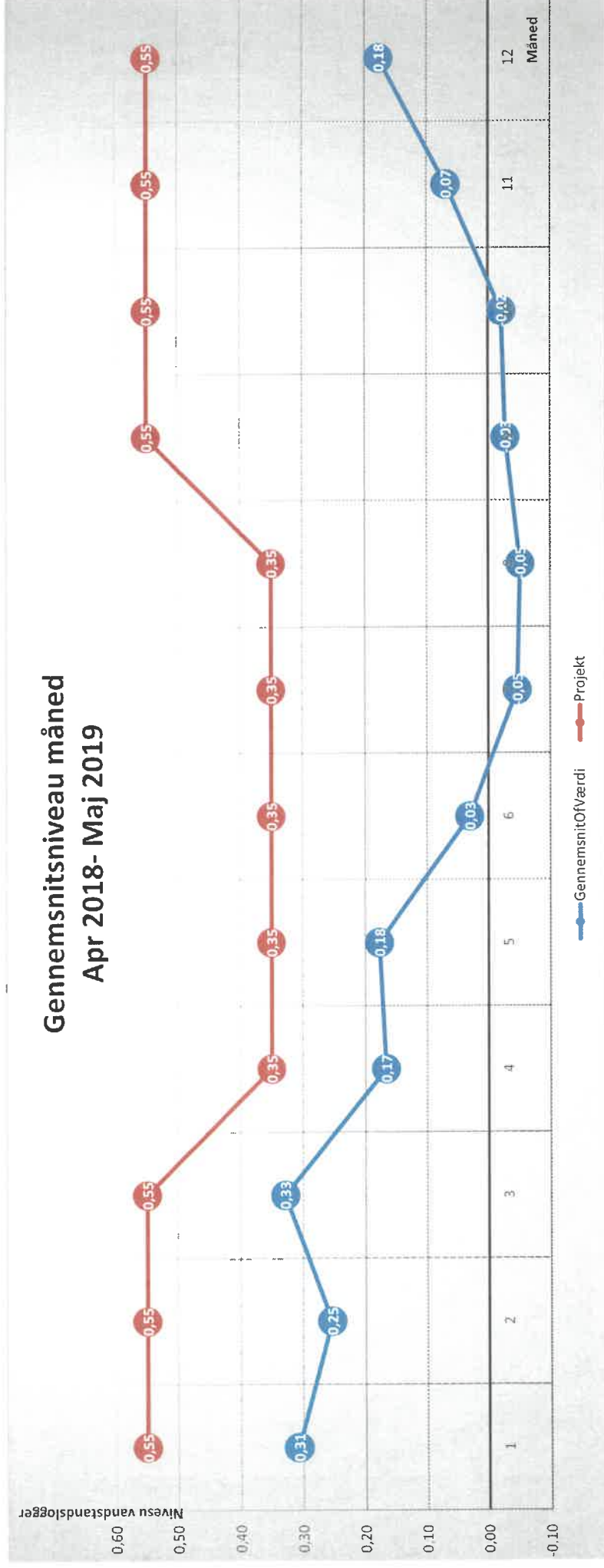
Tæt grødevækst	4 – 8
Spredt grødevækst	8 – 12
Nyskåret strømrønde på 50 % af bredden	8 – 15
Uden grødevækst	12 – 18

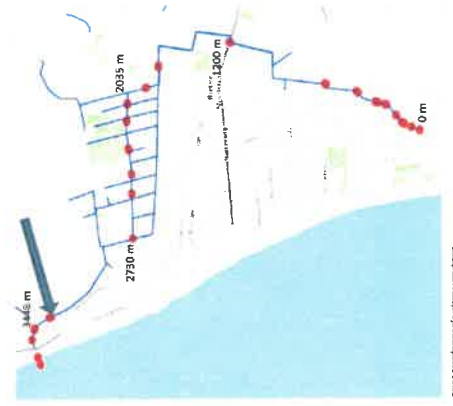
I regulativet er der benyttet et Manning-tal på 25 gældende for vinterperioden.

Måned	GennemsnitOfVærdi	MaksOfVærdi	MinOfVærdi	AntalOfVærdi	Projekt
1	0,31	0,40	0,11	2976	0,55
2	0,25	0,42	0,09	2688	0,55
3	0,33	0,53	0,08	2976	0,55
4	0,17	0,43	0,06	5206	0,35
5	0,18	0,40	0,04	2976	0,35
6	0,03	0,10	-0,02	2880	0,35
7	-0,05	-0,01	-0,07	2976	0,35
8	-0,05	0,01	-0,08	2976	0,35
9	-0,03	0,01	-0,05	2880	0,55
10	-0,02	0,03	-0,06	2976	0,55
11	0,07	0,11	0,02	2880	0,55
12	0,18	0,29	0,05	2976	0,55

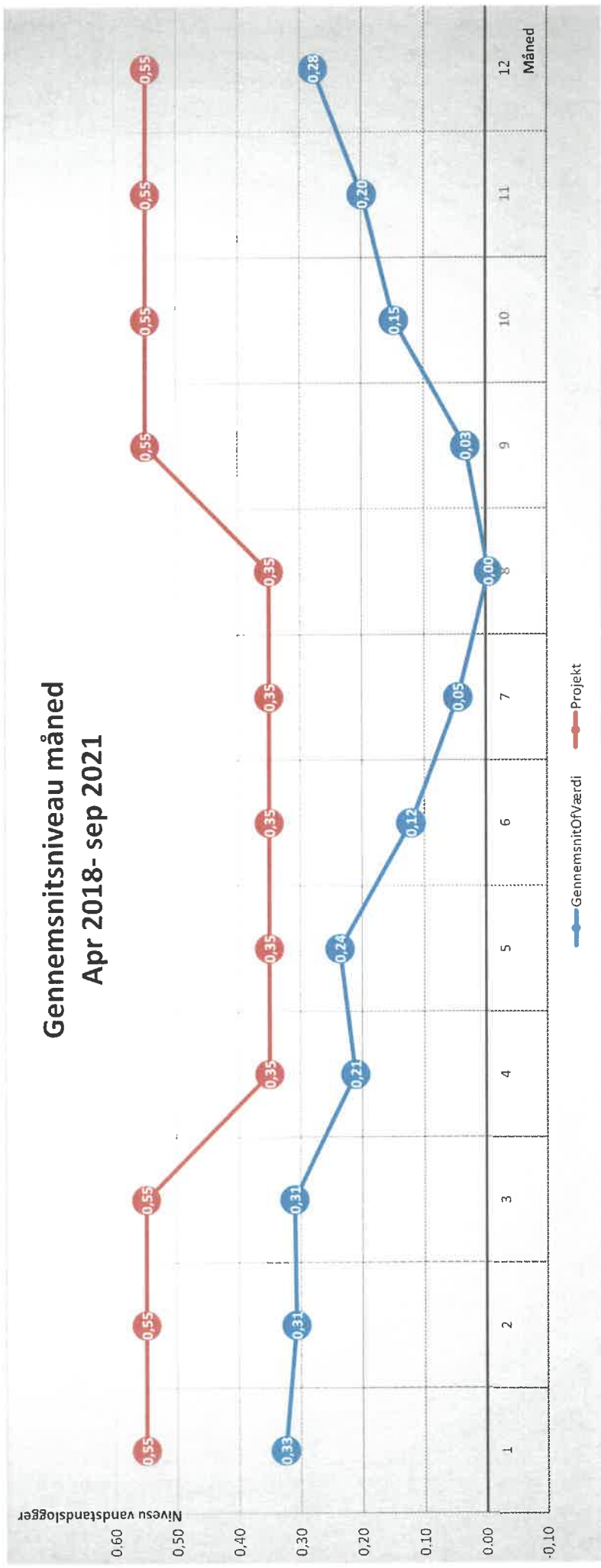
Gennemsnitsniveau måned
Apr 2018- Maj 2019

Måned	GennemsnitOfVærdi	MaksOfVærdi	MinOfVærdi	AntalOfVærdi	Projekt
1	0,33	0,60	0,11	8928	0,55
2	0,31	0,63	0,07	8160	0,55
3	0,31	0,59	0,08	8874	0,55
4	0,21	0,43	0,06	10966	0,35
5	0,24	0,43	0,04	11904	0,35
6	0,12	0,32	-0,02	11520	0,35
7	0,05	0,30	-0,07	11904	0,35
8	0,00	0,15	-0,08	11904	0,35
9	0,03	0,30	-0,05	9885	0,55
10	0,15	0,53	-0,06	8928	0,55
11	0,20	0,49	0,02	8640	0,55
12	0,28	0,57	0,05	8928	0,55

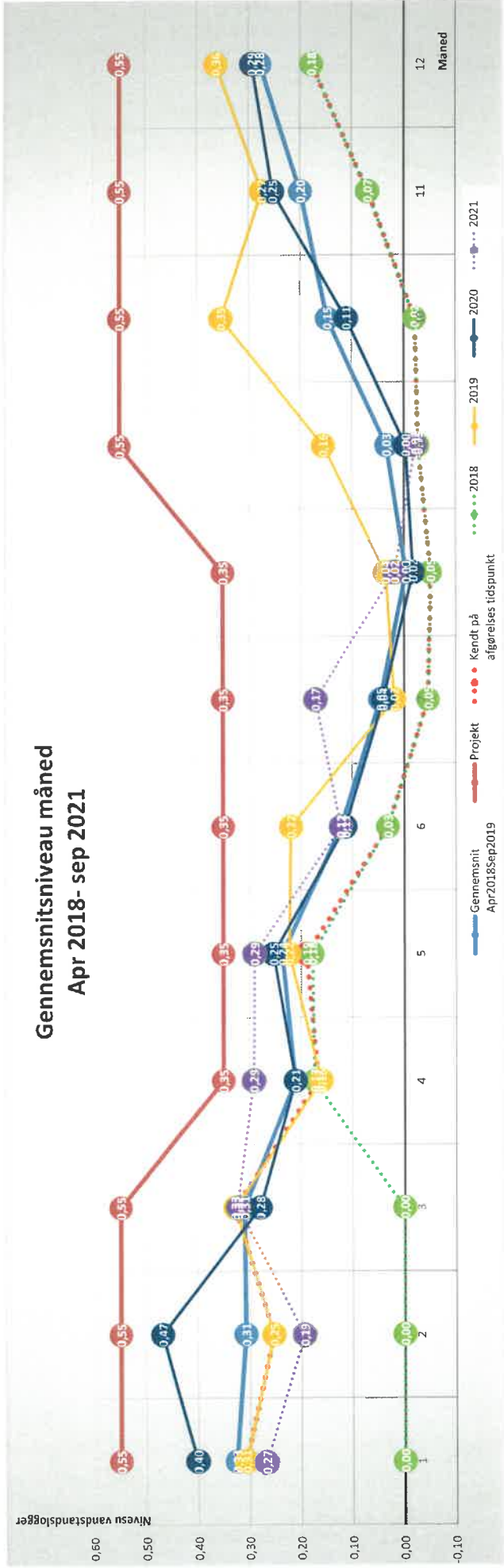
Gennemsnitsniveau måned
Apr 2018- sep 2021

Måned	Gennemsnit		Kendt på afgørelses tidspunkt	2018	2019	2020	2021	Projekt
	Apr2018	Sep2019						
1	0,33	0,31	na	0,31	0,40	0,27	0,55	0,55
2	0,31	0,25	na	0,35	0,47	0,19	0,55	0,55
3	0,31	0,33	na	0,33	0,28	0,32	0,55	0,55
4	0,21	0,17	0,17	0,16	0,21	0,29	0,35	0,35
5	0,24	0,19	0,24	0,24	0,25	0,29	0,35	0,35
6	0,12	0,03	0,03	0,27	0,11	0,12	0,35	0,35
7	0,05	-0,05	-0,05	0,02	0,04	0,17	0,35	0,35
8	0,00	-0,05	-0,05	0,04	-0,02	0,02	0,35	0,35
9	0,03	-0,03	-0,03	0,16	0,00	-0,02	0,55	0,55
10	0,15	-0,02	-0,02	0,35	0,11	na	0,55	0,55
11	0,20	0,07	0,07	0,27	0,25	na	0,55	0,55
12	0,28	0,18	0,18	0,16	0,29	na	0,55	0,55

Gennemsnitsniveau måned
Apr 2018- sep 2021

Bilag 4.

niels.regnersgaard@reg-tek.dk

Til: info@agrohydrologerne.dk
Emne: SV: Spørgsmål om Holmen-projektet

Fra: info@agrohydrologerne.dk <info@agrohydrologerne.dk>
Sendt: 13. april 2021 18:21
Til: Allan Ambrosius Kristensen <alkr@kalundborg.dk>
Emne: RE: Spørgsmål om Holmen-projektet

Hej Allan, herunder svar på nedenstående spørgsmål.

ad 1) Det foreslåede stigningsbord i st. 3000 har til hensigt at styre størrelsen af reservoiret for pumpen og til hvilken vandløbsstationering pumpen direkte kan påvirke Holmen, og ikke som skrevet i spørgsmål 1 vandstanden i pumpereservoiret eller opstemning for pumpen. Sagt på en anden måde, stigningsbordsstationeringen regulerer størrelsen af pumpereservoir og beskytter vandløbet opstrøms mod udtørring sfa. pumpning. Stigningsbordets koteniveau regulerer ved hvilket koten vandet løber over stigningsbordet og dermed styrer det vandstanden i området opstrøms stigningsbordet.

I forhold til vurdering af risikoen for oversvømmelser i området omstrøms stigningsbordet kræver det nærmere beregninger enten i form af screening af koteniveauerne i f.eks. Scalgo eller vandspejlsberegninger. Ud over en given afstrømningshændelses størrelse er det særligt koterne på vandløbets volumen, kantkoter og niveauet af det omkringliggende terræn, som har betydning for hvornår vandløbet oversvømmer og hvilken udbredelse oversvømmelsen får. Grundlaget for de i afgørelsen fastlagte stigningsbordskoter er rådgiver ikke bekendt med, men ofte vil det være en kombination af biologiske og oversvømmelsesmæssige overvejelser.

I ca. st. 3345 står en vandstandslogger der siden medio april 2018 har registreret vandstandsdata i Holmen. Den giver nogen mulighed for at vurdere stigningsbordets koteniveauerne i forhold til den observerede vandstand. Perioden med observationer er statistisk set kort, og kan næppe betragtes at repræsenterer hele årsvariationen repræsentativt, men giver dog alligevel et indblik i niveauer og variation. Da Holmen stort set er uden fald, kan ses at stigningsbordsniveauet på henholdsvis 0,35 m (sommer) og 0,55 m (vinter) i store dele af perioden vil hæve vandstanden betydeligt højere end hvad har været registreret siden april 2018 jf. Figur 1. Det giver en begrundet bekymring for, at de i afgørelsen fastlagte stigningsbordskoter kan give en øget oversvømmelsesrisiko, hvorfor det anbefales at foretage en nærmere vurdering af i form af f.eks. Scalgo eller vandspejlsberegninger.

Ad 2) Det er hensigten og den umiddelbare vurdering at stigningsbordet beskytter Holmen opstrøms st. 3000 mod at blive pumpet tørt og derfor vil der ikke være behov for andre virkemidler. Spørgsmålet er hvilket koteniveau der ønskes på stigningsbordet og dermed hvilket vandstands niveau som ønskes opstrøms jf. svaret i ad 1.

From: Allan Ambrosius Kristensen <alkr@kalundborg.dk>
Sent: 22. marts 2021 14:20
To: info@agrohydrologerne.dk
Subject: Spørgsmål om Holmen-projektet

Hej Robert

Efter et møde med lodsejere som bliver berørt at pumpeprojektet, er der rejst nogle spørgsmål som vi ønsker at I kommer med udtalelser på. Det drejer sig om et spørgsmål omkring de fastsatte stigbords koter i forhold til oversvømmelse af beskyttet våd natur samt et spørgsmål omkring betydningen af at indsætte en vandbremse i Holmen.

- 1) Der er i afgørelsen fastsat nogle koter for stigbordet (overløbskoter) til regulering af vandstanden i pumpereservoiret. Disse koter er fastsat med et ønske om at beskytte den opstrømsliggende våde natur i området, men samtidig sørge for at der bliver stemt vand om så pumpen kan virke. Koten på overfaldsbygværket i st. 3000 er i afgørelsen sat til 0.35 i sommerhalvåret (1. april – 31. august) og 0.55 i vinterhalvåret (1. september – 31. marts). Vi vil gerne have jer til at tage stilling til om og i hvilket omfang disse koter vil resultere i oversvømmelser i området. Det skal også indgå i udtalelsen om disse koter vil betyde højere vandstande i området end tilfældet er nu.
- 2) Det er foreslået om der kan etableres en vandbremse længere omstrøms i vandløbet for på den måde at holde naturområderne våde men kunne pumpe vandløbet nedstrøms naturområderne tørt. Kan I se at der er mulighed for dette i projektet?

Vi har spurgt Agrohydrologerne om det og har i den forbindelse også spurgt om, hvorvidt der i projektet kan arbejdes med vandbremse der ligger længere opstrøms, altså tættere på naturområdet.

Med venlig hilsen

Allan Ambrosius Kristensen
Biolog
Direkte: 59 53 52 19
Mobil: 51 18 64 92
Email: alkr@kalundborg.dk

Plan, Byg og Miljø - Team Natur og
Miljø
Holbækvej 141 B
4400 Kalundborg
www.kalundborg.dk

Hjælp til med at passe på miljøet - print ikke denne e-mail.